

FRA:n lehdistötiedote

Wien, 10. kesäkuuta 2021

Kohti COVID-19-pandemiasta elpymistä oikeuksia kunnioittaen

COVID-19-pandemia on tuonut esille yhteiskunnassa ilmeneviä puutteita terveyteen, koulutukseen, työhön ja sosiaaliseen suojeluun liittyvien perusoikeuksien kunnioittamisessa. FRA:n vuoden 2021 perusoikeusraportissa kuvataan pandemian laaja-alaisia vaikutuksia oikeuksiin ja ehdotetaan parhaita tapoja puuttua eriarvoisuuden lisääntymiseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen kohdistuviin uhkiin.

"COVID-19 on koetellut perusoikeuksien suojelujärjestelmien kestävyyttä koko EU:ssa", sanoo FRA:n johtaja [Michael O'Flaherty](#). "Hallitusten on otettava käyttöön pysyviä rakenteita eriarvoisuuden, rasismien ja syrjäytymisen torjumiseksi. Osallistavien yhteiskuntien rakentamiseksi hallitusten on sovellettava oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa."

FRA:n [vuoden 2021 perusoikeusraportissa](#) tarkastellaan ihmisoikeuksien suojelun kehitystä ja puutteita EU:ssa viime vuoden aikana. Raportin [koronavirusta käsittelevässä luvussa](#) tarkastellaan pandemian vaikutuksia perusoikeuksiin ihmisten arkielämässä ja etenkin haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten ikääntyneiden, vammaisten henkilöiden, romaniväestön ja maahanmuuttajien kannalta.

Jatkossa hallitusten olisi kuultava kansallisia ihmisoikeuselimiä, jotta ne voivat arvioida toteuttamiensa kansanterveystoimien vaikutuksia perusoikeuksiin. Lisäksi hallitusten pitäisi

- parantaa koulutus- ja terveydenhuoltopalvelujen sekä sosiaalisten tukipalvelujen toimintaedellytyksiä, jotta niillä voidaan vastata kaikkien tarpeisiin
- ottaa käyttöön digitaalisia ratkaisuja, kaventaa digitaalista kuilua ryhmien välillä ja torjua disinformaatiota
- kiinnittää huomiota erityisen riskialttiisiin ryhmiin, kuten hoidettavina oleviin, pidätettyinä oleviin tai kodittomiin henkilöihin
- varmistaa rokotteiden oikeudenmukainen ja tasapuolinen saatavuus.

Muita keskeisiä kysymyksiä vuonna 2020 olivat seuraavat:

- **Rasismi** – pandemia ruokki vähemmistöihin ja erityisesti maahanmuuttajataustaisiin henkilöihin ja romaniväestöön kohdistuvaa syrjintää, viharikollisuutta ja vihapuhetta. Samaan aikaan Black Lives Matter -liike ja kaikkien aikojen ensimmäinen [EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma](#) ovat vieneet eteenpäin toimia rasismien torjumiseksi Euroopassa. EU-maiden olisi tehostettava pyrkimyksiään torjua rasismia kansallisten toimintasuunnitelmien avulla, rangaistava viharikoksista, tuettava uhreja ja torjuttava syrjivää etnistä profilointia poliisitoiminnassa.
- **Muuttoliike** – perusoikeuksien kunnioittaminen rajoilla oli edelleen haasteellista EU:ssa. Siirtolaisia menehtyi merellä, maarajoilla he joutuivat väkivallan uhriksi ja heitä käännyttiin takaisin. Vastaanottokeskuksissa he kärsivät tilahtaudesta. Ehdotetun EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkasopimuksen mukaan EU-maiden olisi toteutettava tehokasta ja riippumatonta seurantaan torjuakseen oikeuksien loukkauksia rajoilla. Niiden olisi myös huolehdittava tilojen ja palvelujen riittävydestä vastaanottokeskuksissa.
- **Lapsen oikeudet** – pandemian aikana monet lapset ovat joutuneet kärsimään, ja erityisesti ne, joilla on taloudellisesti tai sosiaalisesti muita huonommat lähtökohdat. Etäopetus on ollut hankalaa ilman internetyhteyttä tai tietokoneita. Myös lasten kaltoinkohtelu on lisääntynyt sulkutoimien ja karanteenin aikana. EU:n olisi tuettava [eurooppalaisen lapsitakuun](#) mukaisia aloitteita, jotka kohdistuvat pandemian eniten koettelemiin aloihin ja ryhmiin. EU-maiden olisi varmistettava, että kaikilla lapsilla on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja että heitä suojellaan kaltoinkohtelulta.

Raportissa esitetään yhteenveto ihmisoikeuksissa vuonna 2020 tapahtuneesta keskeisestä kehityksestä EU:ssa ja analysoidaan sitä. Siinä tehdään myös [toimenpide-ehdotuksia](#), joiden aiheisiin sisältyvät Euroopan unionin perusoikeuskirja ja sen käyttö jäsenvaltioissa, yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, rasismi ja asiaan liittyvä suvaitsemattomuus, romaniväestön

osallistaminen ja syrjimättömyys, turvapaikka-asiat, rajat ja muuttoliike, tietoyhteiskunta, yksityisyys ja tietosuoja, lapsen oikeudet, oikeussuojan saatavuus sekä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen täytäntöönpano.

Lisätietoja: media@fra.europa.eu / Puh.: +43 1 580 30 653